

ÜNİTEMİ ÖZETLİYORUM

GÜNEŞ

- Şekli küreseldir.
- Tamamen gazdan oluşur.
- Isı ve ışık kaynağıdır.
- Orta büyüklükte bir yıldızdır.
- Sadece dönme hareketi yapar.
- Saat yönünün tersine döner.
- Katmanlardan oluşur
- Dünya'mıza yaklaşık 150 milyon km uzaktadır.
- Çıplak gözle veya teleskop gibi cihazlarla Güneş'i gözlemlemek tehlikelidir. Filmlerle bakmak daha sağlıklıdır.

- >> Bütün yıldızlar küreseldir. Şekilleri ★ şeklinde değil, ● şeklindedir.
- >>Yıldızlar bize çok uzak olduğundan küçük görünürler.

DÜNYA

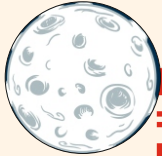
- Şekli küreseldir.
- Su ve atmosferi vardır.
- Bir gezegendir.
- Kendi etrafında döner, Güneş etrafında dolanır.
- Bu hareketlerini saat yönünün tersine yapar.
- Katmanları vardır.

- > Dünya kendi eksenini etrafında bir tam dönüşünü 24 saatte (1 gün) tamamlar. Bu olayın sonucunda gece-gündüz oluşur.
- > Dünya, Güneş etrafındaki dolanımını 365 günde tamamlar. Sonucunda mevsimler oluşur.

AY

- Şekli küreseldir.
- Su ve atmosferi yoktur.
- Bir uydudur.
- Kendi etrafında döner, Dünya ve Güneş etrafında dolanır.
- Bu hareketlerini saat önünün tersine yapar.
- Toz ve kayadan oluşur.
- Yüzeyinde sıradağlar ve kraterler vardır.
- Kendi etrafında dönüş hızı, Dünya etrafında dolanma hızına eşit olduğundan Dünya'dan bakanlar Ay'ın hep aynı yüzünü görürler.
- Ay'a yüzeyine ilk ayak basan astronot Neil Armstrong'tur.

Ay'ın EVRELERİ

- Ay, Güneş etrafında dolanırken, Güneş'ten aldığı ışığı yansıtır. Ay, Dünya etrafında, Dünya'da Güneş etrafında dolandığı için, Dünya'dan bakanlar Ay'ı farklı şekilde görürler. Bu şekilde Ay'ın evreleri oluşmuş olur. Aşağıda Dünya'dan bakıldığında Ay'ın aldığı şekillere göre Ay'ın evreleri verilmiştir.

Dünya'dan bakıldığında Ay yüzeyinin görünüşleri;

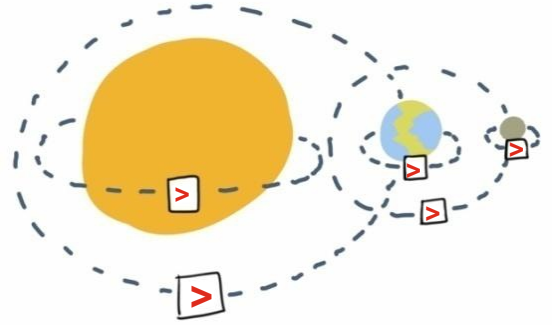

- >Ay'ın her ana evresi arasında geçen süre yaklaşık bir haftadır.
- >Ay takvimi Ay'ın evreleri esas alınarak hazırlanmıştır.

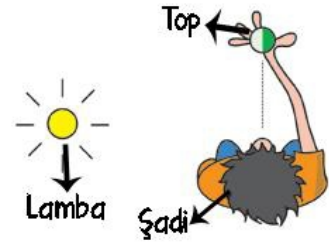
KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

ALİŞTIRMALAR

- 1 Aşağıda verilen Güneş,Dünya ve Ay modelinde, dönme ve dolanma yönlerini kutucukların içine işaretleyiniz.(işaretlemenizi ok ile veya > veya < koyarak yaparsanız yönü göstermiş olursunuz.)

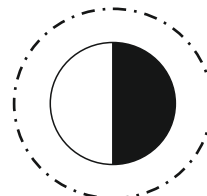

- 2 Şadi, evinde Ay'ın evrelerini canlandırmak istiyor.Bunun için Ay yerine top, Güneş yerine lamba kullanıyor. Kendisi ise Dünya'dan bakan gözlemci oluyor.

- Şadi, yukarıdaki konumda Ay'ın hangi evresini canlandırmış olacaktır? Görünümünü çizip evrenin ismini yazınız.

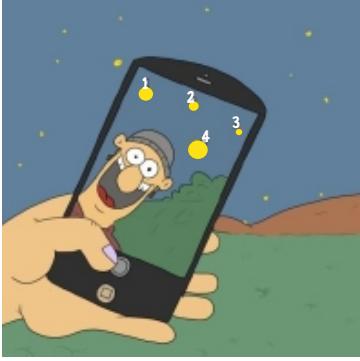
görünümü

ismi

SON DÖRDÜN

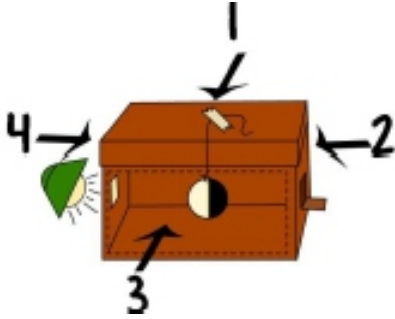
- ③ Fatih aynı büyüklükte olduğunu bildiği 4 yıldız ile yukarıdaki öz çekim fotoğrafını çekiyor.

Buna göre bu yıldızlardan hangisi Fatih'e en uzakta yar almaktadır? Neden?

3 nolu yıldız en uzaktadır.Çünkü cisimler uzaklaştıkça küçük görünürler.

- ④ Aşağıda Ay'ın evreleri konusunda yapmış olduğumuz bir model verilmiştir. Bu model bir lamba ile aydınlatıldığında;

- a) Bir numaralı delikten bakıldığında evrenin;

görünümü

ismi

ilk dördün

- b) İki numaralı delikten bakıldığında evrenin;

görünümü

ismi

yeni ay

- c) Üç numaralı delikten bakıldığında evrenin;

görünümü

ismi

son dördün

- d) Dört numaralı delikten bakıldığında evrenin;

görünümü

ismi

dolunay

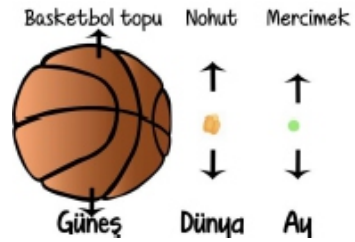
- ⑤ İrem, Fen dersinde öğrendiği bir bilginin yanlış olduğunu düşünmektedir.

Ne dersiniz? İrem, sizce bu düşüncesinde haklı mı?

Hayır haklı değil. Çünkü gün içerisinde Güneş'in konumunun değişmesi Dünya'nın Güneş etrafında dolanmasının bir sonucudur.

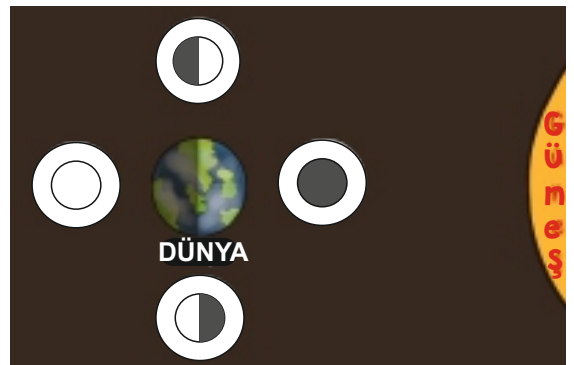
- ⑥ Fatime; Güneş, Dünya ve Ay ile alakalı bir model hazırlamıştır.

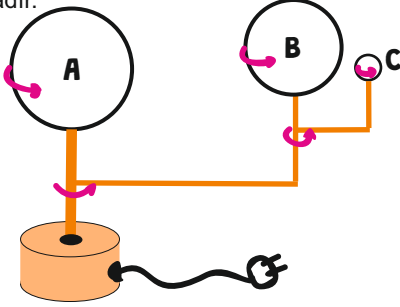
Şenol öğretmen, modelde hata olduğunu söylüyor. Bilin bakalım hata nerede?

Dünya; Ay'a daha yakın, Güneş'e ise daha uzak konumda olmalıdır.

- ⑦ Ay, Dünya etrafında aşağıdaki konumlarda iken Ay'ın Dünya'dan görünümü nasıl olur? Boşluklara çizin?

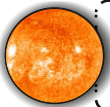
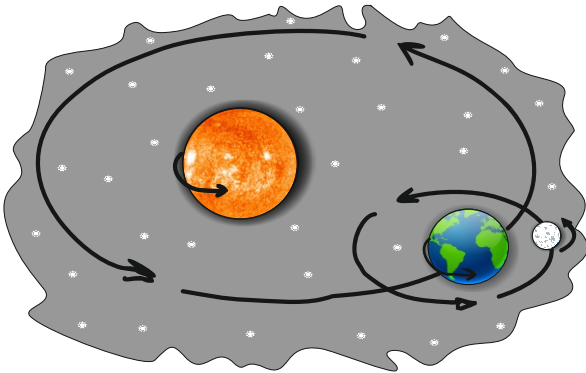
- 8) Proje ödevi yapan bir grup 5.sınıf öğrencisi yukarıdaki modeli yapmaya karar vermişlerdir. Modellerini çalıştırdıklarında verilen ok yönlerinde hareketler olmaktadır.

Modellerindeki A, B ve C yazılı cisimlerin hangi gök cisimlerini temsil ettiğini aşağıdaki boşluklara yazınız.

- A) **GÜNEŞ**
- B) **DÜNYA**
- C) **AY**

- 9) Aşağıdaki şemada ok işaretlerine dikkat ederek gök cisimlerinin yaptığı hareketleri boşluklara kısaca yazınız.

Güneş kendi ekseninde saat yönünün tersi yönde dönme hareketi yapar.

Dünya kendi ekseninde saat yönüne ters yönde döner. Güneş'in etrafında saat yönüne ters yönde dolanma hareketi yapar.

Ay kendi etrafında saat yönüne ters yönde dönme hareketi yapar. Ay, hem Dünya'nın hem de Dünya ile birlikte Güneş'in etrafında saat yönüne ters yönde dolanma hareketi yapar.

- 10)

Defne'nin rüyasında gördüğü yıkıcı doğa olayının ne olduğunu yazıp korunmak için yapılması gerekenlere örnekler veriniz.

İSMİ: **DEPREM**

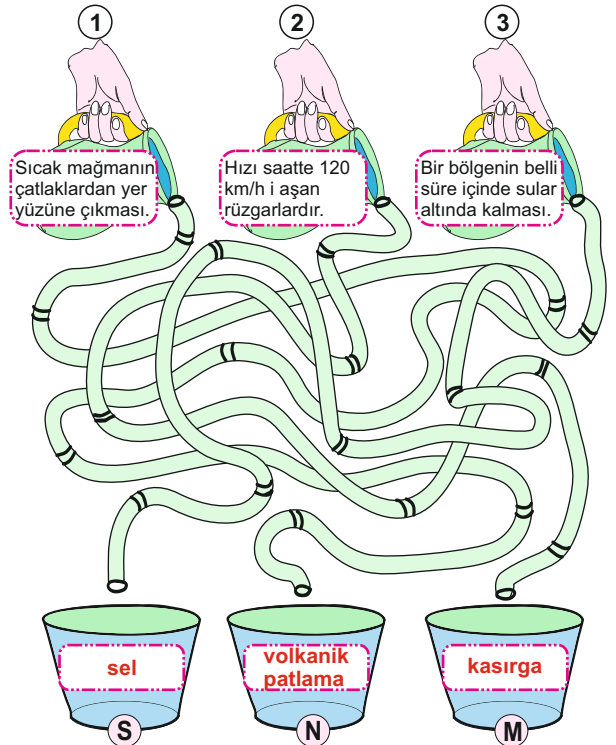
KORUNMA YOLLARI:

- Raflar duvara emniyetli şekilde sabitlenmelidir.
- Deprem çantası hazırlanmalı.
- Kavanoz ve şişeler kilitli dolaplarda muhafaza edilmeli
- Tavandaki ağır eşyaların bağlantıları sağlam yapılmalı

-BUNUN GİBİ ÖĞRENCİLERDEN GELEN DİĞER ÖRNEKLER DE KABUL EDİLEBİLİR.

- 11)

Aşağıdaki sürâhilerde, özelliği yazılı olan yıkıcı doğa olayını bulup ismini döküldüğü bardağa yazınız.

- 12) Yandaki grafikte 4 gezegenin atmosfer yoğunluğu oranları verilmiştir. Buna göre bu gezegenlere özde 4 meteor çarpıyor. Bu meteorlardan hangisi daha büyük bir krater oluşturur? Boşluğa kısaca açıklayınız

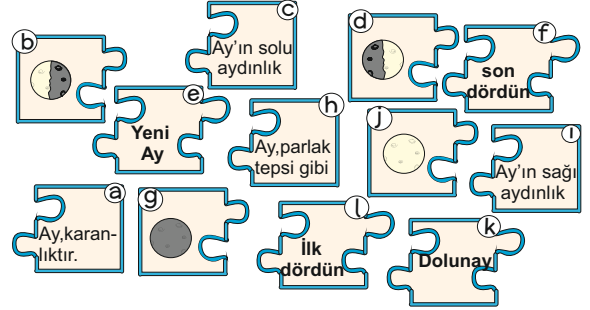
M gezegeninde daha krater oluşur. Çünkü atmosfer yoğunluğu az olduğu için daha az parçalanacak ve daha hızlı çarpacaktır.

13) **HABER** İstanbul'da sağanak yağış sonrası sel felaketi yaşandı. Deniz ulaşımı da aksadı, bazı vapurlar denizin ortasında kaldı. Avrasya Tüneli ise ulaşımına kapatıldı. Birçok ev ve iş yeri sular altında kaldı. Yetkililer can ve mal kayıplarının olabileceğinden endişeleniyor.

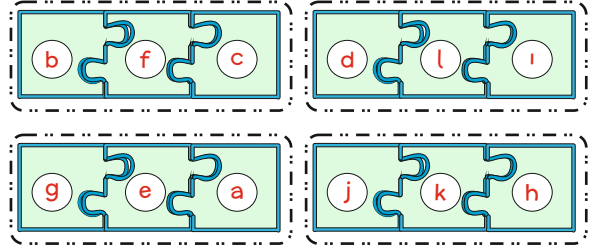
Televizyondaki haberde bahsedilen doğa olayından korunmak için neler yapılması gerektiğine örnekler veriniz.

- Yerleşim yerleri akarsu ve dere yataklarına yapılmamalıdır.
- Çevredeki yeşil alanlar artırılmalıdır.
- Eğimli yamaçlarda teraslama ve ağaçlandırma yapılmalıdır.
- BUNUN GİBİ ÖĞRENCİLERDEN GELEN DİĞER ÖRNEKLER DE KABUL EDİLEBİLİR.

- 14) Aşağıdaki puzzle parçalarında Ay'ın evrelerinin adı, görünümü ve özelliği vardır.

Hangi parçaların bir araya geleceğini bulup harflerini parçalar üzerine yazarak gösteriniz.

- 15) Aşağıda Kurt arkadaşın söylediklerindeki hataları bulup doğrusunu boşluğa yazınız.

Kurtun seviyorum dediği evre Dolunay evresidir. Ayrıca bu evrenin tekrar görülmesine kadar yaklaşık 4 haftalık bir süre geçer.